

Aan het werk met lagere lasten

8-11-2013 | Inbreng VVD-fractie bij Begrotingsbehandeling 2014

De voorjaarsnota stond in het teken van versnellen en versterken van de economische structuur en kwaliteit van leven in Limburg. De VVD is verheugd over wat het provinciebestuur in gang heeft gezet en wat komen gaat: er komen grote voorstellen onze kant op. Deze begroting zet het werk in uitvoering. Nu moet het gebeuren!

Ik zal daarom eerst spreken over de Economie & Onderwijs en de rol van de provinciale overheid, vervolgens over Ruimtelijke ordening & Infrastructuur, en tenslotte over de toekomst en het erfgoed van onze Limburgse cultuur.

1. Economie & Overheid

De economie van de eurozone stabiliseert. De export trekt aan, de particuliere investeringen stijgen, het consumentenvertrouwen gaat weer omhoog en daardoor zal ook de werkgelegenheid weer toenemen. De signalen zijn optimistisch. We moeten nu doorpakken.

Economische groei komt uiteindelijk van innovatie en ondernemerschap, niet van een uitdijende overheid die alsmaar meer uitgeeft aan sociale zekerheid en zorg. Het is net als Beeldhouwen: het overvloedige doelgericht wegbikken en om zo de dikke staat slanker te maken en de zelfbewuste Limburgers met verstand en verantwoordelijkheidsbesef in hun kracht te zetten. We moeten de markteconomie opnieuw ordenen. Nederland en Limburg staan immers voor een omslag: economische groeicijfers van 3 tot 6 % uit de tweede helft van de 20^e eeuw zijn in de eerste decennia van de 21^e eeuw helaas geen automatisme. Het gaat dus om economische structuurversterking: waar zijn we goed in?

We hebben dus geen gouvernantenstaat nodig, maar een partnerstaat. De overheid als partner naast het onderwijs, het zakenleven en de ondernemer, die je niet in de steek laat bij grote levensrisico's maar je in het dagelijks leven met rust laat. Zoals Winston Churchill al aangaf: Er zijn mensen die de ondernemer houden voor een hongerige wolf, die je maar het beste kunt afschieten. Anderen stellen dat de ondernemer een koe is die je continu kan melken. Weinigen zien in hem het paard dat de kar trekt.

Het zijn juist die ondernemende PKs die Limburg zo goed kan gebruiken. De VVD juicht dan ook de recente initiatieven rondom de LimburgMakers en Innovatievouchers van harte toe die het ondernemerschap in de maakindustrie stimuleren. We kijken uit naar de aangekondigde plannen voor de versnelling van de Chemelot Campus.

Ik eindigde mijn betoog vorig jaar met een citaat van Karl Popper dat *“we de confrontatie moeten aangaan met het onbekende, het onzekere en het onveilige*. We moeten dus vrijheid scheppen voor nieuwe en onze energievoorziening veiligstellen. De VVD is dan ook blij dat Provinciale Staten vorige maand niet de deur heeft dichtgeslagen naar proefboringen naar schaliegas, maar juist bereid is nader te onderzoeken op welke manier dit veilig zou kunnen. Een alternatief als heel Limburg volplanten met windmolens is net zo onzinnig als ananassen op Alaska te gaan kweken.

Wat wel zin heeft is om starters op de arbeidsmarkt meer kansen te geven. De jeugdwerkloosheid is met >5000 werkzoekenden veel te hoog.¹ Daarom komt de VVD-fractie met vier voorstellen om werk maken van Limburg.

Ten eerste een motie om voor Limburgse afgestudeerden, van MBO tot universiteit, een **Startersregeling** in het leven te roepen. Al 65 gemeenten buiten Limburg zijn ons voorgegaan. Met een stagevergoeding van

¹ UWV, oktober 2013: 677 N-Limburg, 1262 M-Limburg, 3192 Z-Limburg.

pakweg €250 per maand door zowel de provincie als de gemeente en zo'n €100 aan opleidingskosten door het bedrijf zijn de drempels om jonge werkzoekenden snel werkervaring te laten opdoen voor de stageverlener een stuk lager. Zo scheppen we ook in Limburg meer gelijke kansen voor jongeren om snel aan de slag te kunnen.

Roepen Gedeputeerde Staten op om:

1. Een faciliteringsregeling uit te werken voor Limburgse gemeenten voor de invoering van een startersbeurs, bestaande uit: 1. Een provinciale bijdrage aan de stagevergoeding van 50 procent tot een maximum van €250 per maand per stage. (De andere helft betaalt de gemeente).

2. Ondersteuning bij de werving van stages middels afspraken c.q. contacten met het Limburgse bedrijfsleven en brancheorganisaties.

3. De promotie van de startersbeurs onder werkloze afgestudeerden en het bedrijfsleven.

Voor de uitvoering van de startersbeurs een budget beschikbaar te stellen uit de programmalijs Onderwijs en Arbeidsmarkt, eventueel aangevuld met additionele middelen (met op termijn als doel: minimaal 1.000 startersbeurzen).

Ten tweede hebben in Delft de gemeente, TNO en de technische universiteit een initiatief opgezet om startende ondernemers met concrete ideeën voor technische, innovatieve en schaalbare producten of processen te ondersteunen. Met een opleidings- en ontwikkelingsprogramma leggen ondernemers een stevig fundament voor hun bedrijf. Vergelijkbaar met de campussen biedt het initiatief **Yes!Delft** daarnaast huisvesting en vele (technische) faciliteiten, toegang tot een interessant internationaal netwerk en optimale kennisuitwisseling. Meer dan 100 bedrijfjes zijn inmiddels gestart. Zou een dergelijk initiatief ook niet in Limburg op te pakken zijn om de verbinding tussen de campussen en het MKB te verbeteren?

Ten derde kwam onlangs de discussie over de wenselijkheid van **dienstencheques** weer naar voren. In België werkt dit al jaren succesvol. Met dienstencheques kunnen werklozen die moeilijk aan een vaste baan kunnen komen betaalde klussen uitvoeren. Voordeel van deze aanpak is dat werklozen legaal bij kunnen verdienen, de uitkeringskosten kunnen worden verlaagd en zwartwerken wordt tegengegaan. Tegelijkertijd biedt het ouderen de kans om langer zelfstandig te wonen, iets wat voor de snel vergrijzende bevolking in Limburg van groot belang is. Zijn Gedeputeerde Staten bereid om te onderzoeken of dit concept bij de Limburgse gemeenten kan worden ingevoerd? Zij zijn immers verantwoordelijk voor de bijstandsuitkeringen aan de circa 40.000 werklozen waarmee een bedrag van 600 miljoen euro is gemoeid. Graag een toezegging.

Ten slotte heeft de VVD in 2012 een bij de behandeling van de campusplannen een motie Limburg Traineeship ingediend om jong talent aan Limburg te binden. Ook de provincie moet echter het goede voorbeeld geven. Het **traineeprogramma** waarin de provincie samenwerkt met de 3 centrumgemeenten in Zuid-Limburg moet stapsgewijs worden uitgebreid van 9 naar 50 zodat de provincie de komende jaren de uitstroom uit de sterk vergrijzende organisatie met succes op kan vangen. We komen daarom met een motie en...

Roepen Gedeputeerde Staten op om:

- Het **Limburgs traineeprogramma** jaarlijks met 10 trainees te intensiveren tot een maximum van 50;
- De kosten hiervoor te dekken door een duurzame verlaging van het plafond voor externe inhuur;
- Hiervoor in het eerste kwartaal van 2014 een concreet voorstel in procedure te brengen en Provinciale Staten hierover te informeren;
- Hierover jaarlijks aan Provinciale Staten te rapporteren;

Ook de aanwezigheid van defensie als werkgever in Limburg, is de laatste weken meer in het daglicht komen te staan van de door de Tweede Kamer gewenste regionale spreiding van de werkgelegenheid. Nu het Defensie-vastgoedplan wordt herzien, is een duidelijk hoornsignaal van het provinciale bestuur op zijn

plaats. Noord- en Oost-Nederland zijn bediend, nu het zuiden nog! Welke acties kunnen we van het college verwachten t.a.v. het plan van de provincie en gemeente over de Koninklijke Militaire School in Weert?

Bij veel gemeenten heerst onzekerheid over de gevolgen van de decentralisaties van de Participatiewet, de WMO en de Jeugdzorg. Veel Limburgse gemeenten hebben met moeite hun begrotingen sluitend hebben gekregen, maar gelukkig vallen weinig gemeenten onder preventief toezicht. We moeten dan niet alleen kijken of de bestuurskracht voldoende is, maar ons ook afvragen of, indien de decentralisaties tot flinke bezuinigingen leiden, gemeenten dan in staat zijn om dat op te vangen? De Raad voor de Financiële Verhoudingen noemt de gemeente Heerlen een mooi voorbeeld hoe je effectief en tegen lage kosten een **financiële stresstest** kunt uitvoeren. Zijn Gedeputeerde Staten bereid de helpende hand uit te steken om zo'n financiële stresstest uit te voeren, zeker als de bestuurskracht onder de maat lijkt?

Ook een punt van kritiek richting de slappe hap van het waterschap bij de fusiebesprekingen. **Waterschapsbesturen** graven zich nu in uit lijfsbehoud, terwijl juist de robuuste blik op de toekomst richting 2020 leidend moet zijn. Als we in 2015 minder bestuurders kiezen bespaart dit jaarlijks al €600.000. We moeten voorkomen dat de tarieven verder stijgen omdat de waterschappen met de rug naar elkaar toe staan en de verschillen nog groter worden. Het hoogwater trekt zich van die barrière tussen Roer- en Overmaas en Peel- en Maasvallei niets aan. Sterker nog, bij die laatste staat het tot aan de lippen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat in 2014 een onomkeerbaar fusiebesluit genomen wordt, d.w.z. dat de fusie tussen 2015 en 2017 voltooid wordt waarbij na 2017 geen wachtgeldregelingen etc. worden opgetuigd?

2. Ruimtelijke ordening & Infrastructuur

De woningmarkt lijkt zich te herstellen (het aantal bouwvergunningen stabiliseert, de verkoop van nieuwbouwwoningen herstelt en daling transacties eindigt). Hoewel de huizenprijzen nog steeds dalen, viel in Limburg zelfs een stijging van 20% van het aantal woningverkoop waar te nemen.² Voor Limburg is dit echter steeds meer een wereld met twee realiteiten. Zelden werd er in onze moderne geschiedenis zo weinig gebouwd, zodat te voorspellen valt dat in Noord-Limburg opnieuw schaarste zal ontstaan. Reden waarom de VVD de starterslening in de lucht wil houden. In Zuid-Limburg is die schaarste er niet meer, maar wel nog schaarste aan kwaliteit. We hebben de woonverordening Zuid-Limburg om het geheel beheersbaar te houden. De VVD vindt dat de stroom aan overheidsgeld gebundeld moet worden om zo effectief mogelijk te zijn.³ Dat levert niet alleen financieel voordeel op, maar ook een stevige maatschappelijke winst door vergroening, meer woonruimte en een verbeterde leefbaarheid.

We stellen volgend jaar het Programma van Eisen bij de nieuwe concessieverlening van het Openbaar Vervoer vast. Limburg gaat minder lucht verplaatsen en meer reizigers op basis de vraag, en hopelijk ook over de grens. Zeker nu wellicht een ICE-verbinding tussen Aken en Berlijn komt. Er rijdt zelfs een private snelbus 4x per dag van Maastricht naar Aken en Keulen. Over de gewenste verbinding voor **personenverkeer tussen Antwerpen en Weert** valt te melden dat 2014 de trein vanuit Antwerpen tot in het Limburgse Hamont gaat rijden. Pal tot aan de grens dus. Een paar kilometers tot het intercitystation van Weert. Het is zaak nu snel de exploitatie uit te zoeken en te koersen op realisatie en dus herstel van de personenverbinding naar Antwerpen, bij voorkeur in 2015. De VVD vraagt het college: gaat u nu doorpakken?

Daarnaast wordt het een spannend jaar voor de toekomst van **Maastricht Aachen Airport**. De VVD handhaaft het standpunt dat MAA systeemrelevant is voor de infrastructuur, vestigingsklimaat en werkgelegenheid van Limburg, maar niet op elke manier en niet tegen elke prijs. De problemen tonen aan dat, zeker in de grensregio, de overheid als marktmeester een gelijk speelveld moet scheppen. Zonder

² Dat blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Kadaster. In deze periode zijn in Limburg ruim 6000 bestaande koopwoningen verkocht. Dat zijn er 1000 meer dan in dezelfde periode vorig jaar. L1.nl, 21-10-2013.

³ Laat de provincie liefst samen investeren met gemeenten, corporaties, beleggers en particuliere huiseigenaren. Dan gaat het om de verduurzaming, de energetische verbetering en de vernieuwing van het wooncomfort van de huizen zelf, maar ook de woonomgeving. Bundelen in de voorbereiding en de uitvoeringskosten, zodat zij samen vallen met de vernieuwing van het rioolstelsel, de buitenruimte, speel – en parkeervoorzieningen, etc.

gelijke kansen overleef je het in crisistijd niet. Onze overheid kan met krediet geen economische groei kopen, wanneer ons land geen concurrentiekracht heeft. De overheid kan wel kaders stellen, maar de welvaar moet uiteindelijk door de Limburgers zelf verworven worden. We zien het voorstel van het College daarover graag tegemoet.

Ook spannend wordt het voor de toekomst van de Buitenring Parkstad. Hopelijk komt het Europese Hof en vervolgens de Raad van State met een positief eindoordeel, maar de VVD is uitermate verheugd dat op een aantal plaatsen reeds de schop de grond in gaat! Voor de ontsluiting met het Duitse achterland zou dat met de L42n tussen Landgraaf en Geilenkirchen ook moeten gebeuren. Maar dan moet de komende Duitse *Große Koalition* het wel uit haar hoofd laten om een *PKW-Maut für Ausländer* in te voeren. Dat zou een ramp zijn voor ons grensgebied.

Gelukkig hebben we in Limburg wel goed nieuws voor de automobilist: De VVD is er trots op dat als enige provincie in 2011 besloten is de opbrengsten van de opcenten op de MRB met 10% te verlagen. Het verbaasde ons dan ook dat het wegvallen van de belastingvrijstelling voor energiezuinige auto's in 2014 meteen als meevaller voor de provinciale schatkist werd ingeboekt: juist nu het consumentenvertrouwen weer toeneemt en de economie wat lijkt aan te trekken int de overheid extra geld wat zij eigenlijk niet nodig heeft. Wij liberalen zijn van mening dat de Limburger zelf de vrijheid moet en kan hebben hoe hij zijn geld besteedt. Daarom komen wij samen met de coalitiefracties met een amendement om de geraamde **meeropbrengsten van de opcenten** voor de resterende twee jaar in deze coalitieperiode niet te innen maar terug te geven aan de Limburger. De belastinginning is immers geen doel op zich, maar slechts een middel om de provinciale kerntaken mede te financieren. Inmiddels worden andere provincies opgeroepen dit voorbeeld te volgen.

Besluiten:

- *Beslispunt 1 - de programmabegroting 2014 te wijzigen door c.q. op p.88 het aantal opcenten voor 2014 te begroten op 76,6 en voor 2015 op 77,9 en ter dekking de nodige opbrengst in te ramen uit voorlopig de algemene reserve en bij vaststelling van de jaarrekening 2013 uit het jaarsaldo 2013.*
- *Gedeputeerde Staten op te dragen om de programmabegroting 2014 en bijbehorende documenten van het Statenvoorstel dienovereenkomstig aan te passen:*
- *Beslispunt 3 - zin 1 en 2 van 'de provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting 2014 conform verordening' als volgt te wijzigen: "Met het vaststellen van de verordening opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting, zoals opgenomen in de bijlage, dalen de opcenten van 79,7 in 2013 naar 76,6 in 2014."*
- *Beslispunt 3 - Artikel 1 van de Verordening op de heffing van opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting 2014 als volgt te wijzigen: "Ten behoeve van de Provincie Limburg worden jaarlijks 76,6 opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting geheven."*

3. Cultuur en media

Op het cultuurterrein ziet de VVD ook een omslag: culturele ondernemers en cultuurinstellingen zijn vindingrijker met minder geld. Wij stelden in de verkiezingscampagne 2011 dat een samenvoeging van het LSO en HBO onontkoombaar leek en zie daar: het nieuwe orkest speelt dit jaar, met een uitdagend repertoire.

Ook het medialandschap is sterk aan verandering onderhevig. Tijdschriften verdwijnen, de regionale omroep en krant gaan versterkt samenwerken. Hoe nodig is het dat ook de provinciale overheid weet wat zij wil met haar mediabeleid? Vorige week heeft de VVD fractie uitdrukkelijk gevraagd naar een stuk van het college van GS waarin zij haar **visie op een gewenst mediabeleid** uiteenzet. De gedeputeerde heeft dat ook toegezegd voor de december. De VVD wil in deze Staten eerst een duidelijke richtinggevende discussie kunnen voeren, voordat er zich voorstellen aandienen voor herschikking van taken, ondersteuning van de maatschappelijke rol van de media, of zelfs het beschikbaar stellen van extra middelen.

De buitenkans van Maastricht om Culturele Hoofdstad van Europa is helaas gemist – en vraagt daarom tot heroverweging en een nieuw beleidsvoorstel. De VVD reageert instemmend met het initiatief dat de

gemeenteraad van Maastricht in oktober o.l.v. de VVD-fractie heeft genomen om de gereserveerde middelen te herbestemmen in een investeringsfonds met als doel co-financiering die passen projecten die passen binnen het speerpunt cultuur, toerisme, recreatie en vrijetijdseconomie. Deze projecten dienen structureel werkgelegenheid of cultureel ondernemerschap te bevorderen in m.n. de regio Maastricht. Als provincie moeten we deze lijn voortzetten en dient de PvdA straks een amendement in dat wij samen hebben vormgegeven.⁴

Daarnaast ligt er een urgente opgave voor de herbestemming van leegstaande monumenten: voornamelijk kerken en andere en beeldbepalende iconen in Limburg. Als we niets doen, ziet niemand meer de waarde van deze historische gebouwen en raken zij in verval. Daarom komen we met een amendement om vanuit om de provinciale inzet op **herbestemming van rijks- en gemeentelijke leegstaande monumentale gebouwen** te intensiveren.

Besluiten:

Toe te voegen op p.68 van de Programmabegroting 2014 onder "Monumenten en archeologie":

"intensiveren provinciale inzet op herbestemming van rijks- en gemeentelijke leegstaande monumentale gebouwen. Hiertoe wordt €5 miljoen vrijgemaakt, zodat in 2014 en 2015 een extra aantal monumentale gebouwen in Limburg gerestaureerd en herbestemd kunnen worden, gedekt uit de reguliere middelen, eerder gereserveerd voor Maastricht Culturele Hoofdstad. De gesubsidieerde werkzaamheden dienen bij te dragen aan de verduurzaming van de gebouwen. Binnen de uitvoering van de werkzaamheden moet plaats zijn voor een substantieel aantal helder controleerbare leer-werkplaatsen."

Tenslotte een idee over een meer symbolische vondst in het kader van deze begroting: hoe ook klein erfgoed van grote waarde kan zijn. Onlangs werd bekend dat Limburgse amateur-archeologen in 2010 een unieke Romeinse munt nabij Obbicht is opgegraven van 200 na Chr. uit de tijd van keizer Septimius Severus. Deze ligt nu in New Jersey te verstoffen en als hij daar blijft zullen weinig Limburgers deze te zien krijgen noch kan hij educatief worden ingezet ter verbreding van de kennis van de geschiedenis van ons land. Is het college daarom bereid te onderzoeken wat de toegevoegde waarde van deze munt voor het Limburgs erfgoed kan zijn en te onderzoeken of deze voor een aanvaardbaar bedrag te verwerven is?

We hebben hierover een wat symbolische motie opgesteld, maar die kan wellicht achterwege blijven. Zo ziet u, het gaat de VVD niet alleen de grote ambities en investeringen voor de vrijheid, bereikbaarheid en welvaart van Limburg, maar ook hoe we ook het kleingeld terug kunnen brengen naar Limburg en teruggeven aan de Limburger! Met die wijzigingen kan de VVD-fractie instemmen met de Begroting 2014.

⁴ Besluiten: p. 68 en 241 van de Programmabegroting 2014 onder 'Maastricht Culturele Hoofdstad' als volgt te wijzigen:

"De voor Maastricht Culturele Hoofdstad resterende gereserveerde middelen, zijnde €15 miljoen, als beschikbaar na vaststelling van de Programmabegroting 2014, worden herbestemd voor een investeringsfonds met als doel co-financiering van projecten die passen binnen het speerpunt cultuur en vrijetijdseconomie. Deze projecten dienen structureel (indirecte, jeugd- en 50-plus) werkgelegenheid of het cultureel ondernemerschap bevorderen in m.n. de regio Maastricht en een positief effect te hebben op de ontwikkeling van de creatieve industrie, de vrijetijdseconomie, toerisme en recreatie."

In samenwerking met Euregionale partners een plan van aanpak voor cultureel-economische samenwerking uit te werken passend binnen bovenstaand kader. Een inhoudelijk en financieel plan van aanpak hierover voor te leggen aan Provinciale Staten. Gedeputeerde Staten op te dragen om de programmabegroting 2014 en bijbehorende documenten dienovereenkomstig aan te passen om bovenstaande ambitie te realiseren.